

T.C.
ÇANAKKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ
DİŞ HEKİMLİĞİ FAKÜLTESİ
AĞIZ VE DİŞ SAĞLIĞI UYGULAMA VE ARAŞTIRMA MERKEZİ
EL HİJYENİ TALİMATI

DOKÜMAN KODU: EN.TL.04

YAYIN TARİHİ: 07.05.2021

REVİZYON NO: 01

REVİZYON TARİHİ: 10.10.2024

SAYFA NO: 1

1. AMAÇ

Sağlık hizmetiyle ilişkili enfeksiyonların ve çapraz bulaşmaların önlenmesi amacıyla, el hijyenine yönelik standart uygulamaları belirlemek; personel, hasta, hasta refakatçileri ve ziyaretçileri el hijyeni konusunda bilgilendirmektir.

2. KAPSAM

Merkezdeki tüm tanı ve tedavi işlemi yapılan birimleri kapsar.

3. SORUMLULAR: Tüm kurum çalışanları, hasta ve hasta yakınları

4. TANIMLAR ve KISALTMALAR

Normal el yıkama: Ellerin sabun ve su ile yıkanmasıdır. Bu tip yıkama ile kirler ve geçici mikrop florası uzaklaştırılır, kalıcı flora etkilenmez.

El antisepsisi: Hijyenik (antiseptik kullanarak) el yıkama veya el ovalamayı kapsar.

- **Hijyenik (antiseptik kullanarak) el yıkama:** Riskli durumlar için, (enfekte hastalarla temastan sonra ve yoğun bakım ünitelerinde hasta ile temastan önce ve sonra) antiseptikler kullanılarak yapılan el temizliğidir. Kalıcı florayı etkilemekle birlikte esas amaç geçici floranın daha etkin ve kısa sürede ortadan kaldırılmasıdır.
- **Hijyenik el ovalama:** Antiseptik solüsyonla veya çabuk etkili alkol çözeltileri ile ellerin kuvvetlice ovuşturulması ile yapılan el temizliğidir.

Cerrahi el yıkama: Cerrahi personel tarafından operasyon öncesinde geçici florayı elimine etmek ve kalıcı florayı azaltmak üzere yapılan el yıkama veya el ovmayı tanımlar.

5. UYGULAMA

5.1. Temel İlkeler

El hijyeni, enfeksiyonların yayılımını kontrol etmede en etkili metottur. Eldiven kullanımı asla el hijyeninin yerini alacak bir uygulama değildir.

Sağlık çalışanlarına el hijyenini sağlama konusunda eğitimler verilir. Bu eğitimlerin içeriği meslek grupları ve çalışanların bilgi ve davranış düzeyine göre planlanır. El hijyeni ile ilgili verilecek eğitim aşağıdaki konuları kapsamaktadır:

- El hijyeninin önemi,
- El hijyeni endikasyonları,
- El hijyeni sağlama yöntemleri,
- Eldiven kullanımı ile ilgili kurallar,
- El antiseptikleri ile ilgili genel bilgiler,
- Alkol bazlı el antiseptikleri ile ilgili alınması gereken güvenlik önlemleri.

5.2. Hijyenik El Yıkama

Ellerde vücut sıvı ve salgılarıyla gözle görülebilir kirlenme olduğunda ve sporlu bakteri enfeksiyonlarında eller mutlaka su ve antiseptik özelliği olan klorheksidine/iyot içeren antiseptikler kullanılarak yıkanmalı ve kâğıt havlu ile kurulmalıdır. Ellerde gözle görünür kirlenme yoksa %60-95 alkol içeren el dezenfektanıyla eller kuruyana kadar ovalanmalıdır.

T.C.
ÇANAKKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ
DİŞ HEKİMLİĞİ FAKÜLTESİ
AĞIZ VE DİŞ SAĞLIĞI UYGULAMA VE ARAŞTIRMA MERKEZİ
EL HİJYENİ TALİMATI

DOKÜMAN KODU: EN.TL.04

YAYIN TARİHİ: 07.05.2021

REVİZYON NO: 01

REVİZYON TARİHİ: 10.10.2024

SAYFA NO: 2

- Eller su ile ıslatılır, 3-5 ml antiseptik sabun avuca alınır. Klorheksidin kullanılıyorsa bir dakika, povidon iyot kullanılıyorsa iki dakika süreyle avuç içleri ve parmak aralan başta olmak üzere, eller tüm yüzey ve parmakları kapsayacak şekilde kuvvetlice ovuşturulur.
- Eller su ile iyice durulanır, durulama parmak uçlarından dirseklere doğru yapılır, parmaklar yukarı gelecek şekilde tutularak, kontamine suyun dirsekten tekrar parmak ucuna akışı önlenir.
- Eller kağıt havlu ile kurulanır, musluk kağıt havlu kullanılarak kapatılır.

5.3. El hijyeni sağlanması için önerilen durumlar

- Hasta ile her temas öncesinde ve sonrasında el hijyeni sağlanmalıdır.
- Hasta çevresinde bulunan yüzeyler ve tıbbi cihazlarla temas sonrası, hasta ile temas etmeden önce el hijyeni sağlanmalıdır.
- Her türlü tedavi ve aletlerle temas (ayna, sond, aeratör, ünit, fotey gibi) öncesinde ve sonrasında el hijyeni sağlanmalıdır.
- Aynı hasta üzerinde kirli bölgeden temiz bölgeye geçilirken eldiven çıkarılarak el hijyeni sağlanmalı, sonrasında gerekirse yeniden eldiven giyilmelidir.
- Tüm çalışanlar işe başlamadan önce, yemek öncesinde, tuvalete girmeden önce ve tuvaletten sonra, işten ayrılmadan önce el hijyeni sağlanmalıdır.
- Eldiven giyilmesi gereken durumlarda, eldiven giymeden önce el hijyeni sağlanmalı, temas sonrasında eldiven çıkarılarak yeniden el hijyeni sağlanmalıdır.

5.4. El Yıkama İşlemi Aşağıdaki Aşamalar İzlenerek Gerçekleştirilmelidir.

- El hijyeni öncesinde bütün takılar (yüzük, saat, bilezik vb.) çıkarılmalıdır.
- Eller suyla ıslatılmalıdır.
- Sabunluktan 3-5 ml sıvı sabun alındıktan sonra, her iki elin yüzeyi, Parmak araları ve başparmak, avuç içleri, sabun ve suyla iyice ovulmalı, takiben her iki elin parmak uçları, diğer avucun içerisinde ovularak su ve sabun tüm elin iç ve dış yüzeyini kaplaması sağlanmalıdır. Bu işlem 30 sn. süreyle yapılmalıdır.
- Eller akan su altında iyice durulanmalıdır.
- Tek kullanımlık kâğıt havlu ile eller kurulandıktan sonra kâğıt havlu ile musluk kapatılmalıdır, temiz ellerle musluğa dokunulmamalıdır.

5.5. Cerrahi El Hijyeni

- Cerrahi el hijyeni, cerrahi kliniği ve lokal müdahale odasına steril olarak girecek herkes tarafından yapılması gereken işlemdir.
- Cerrahi el hijyeni öncesinde bütün takılar (yüzük, saat, bilezik vb.) çıkarılmalıdır.
- Operasyondan önce tırnak dipleri yumuşak bir fırça ile ovulmalıdır. Fırçalar tek kullanımlık olmalıdır.
- Yeteri kadar (5ml) antiseptikli solüsyon (povidon iyod/klorheksidin içeren) avuç içine alınarak tırnak uçlarından başlayarak parmak, parmak araları, el, ön kol dirsekten dört parmak yukarıya kadar 3-5 dakika süreyle ovalanarak yıkanır.
- Günün ilk uygulamasında tırnak dipleri 30 saniye süreyle fırçalanır. Cerrahi el yıkama için antiseptikli sabun emdirilmiş tek kullanımlık sünger/fırçalar uygundur. Ara yıkamalarda iki dakika süre yeterlidir.

T.C.
ÇANAKKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ
DİŞ HEKİMLİĞİ FAKÜLTESİ
AĞIZ VE DİŞ SAĞLIĞI UYGULAMA VE ARAŞTIRMA MERKEZİ
EL HİJYENİ TALİMATI

DOKÜMAN KODU: EN.TL.04

YAYIN TARİHİ: 07.05.2021

REVİZYON NO: 01

REVİZYON TARİHİ: 10.10.2024

SAYFA NO: 3

- Su dirseklerden aşağıya akıtılarak durulanır ve eller yukarıda tutularak steril havlu ile kurulanmalıdır.

5.6. El Hijyeninde Önemli Noktalar

- Eldiven kullanımının el hijyeni gerekliliğini ortadan kaldırmadığı unutulmamalıdır.
- Alkollü el dezenfektanı kullanılırken, ellerin ıslak olmamasına dikkat edilmelidir.
- Eller yıkandıktan veya alkollü el dezenfektanıyla ovalandıktan sonra eldiven giyilecekse, ellerin kuru olmasına dikkat edilmelidir.
- Dermatit riskini arttırabileceği için sıcak su kullanımından kaçınılmalıdır. Ellerin sık yıkanması ve alkollü el dezenfektanlarının kullanılması sonucu ellerde meydana gelecek kurumaya karşı, gün içerisinde sık sık nemlendirici kremler kullanılmalıdır.
- Tırnaklar, tırnak yatağını geçmemelidir. Suni tırnak ve oje kullanılmamalıdır.
- El yıkama lavaboları başka amaçlarla kullanılmamalıdır.
- Çoğu durumda normal sıvı sabun ve suyla el yıkama, antiseptikli sabunla el yıkama veya alkol bazlı el dezenfektanı kullanımının yerine geçebilir. El antiseptiği, hasta bakım alanında çalışanın kolay ulaşabileceği bir konumda bulunmalıdır.
- Dünya Sağlık Örgütü önerileri kapsamında, sağlık çalışanı tarafından el hijyeni uygulanması gereken “5 Endikasyon” aşağıda belirtilmiştir:
- Hasta ile Temas Öncesi
- Aseptik İşlemler Öncesi
- Vücut Sıvılarının Bulaşma Riski Sonrası
- Hasta ile Temas Sonrası
- Hasta Çevresi ile Temas Sonrası

Resim 1. Doğru El Yıkama

